

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

DE DIJOUS Á DIJOUS

Ab les Corts tancades, y's diu que ho estarán fins al 25 del corrent mes, la política traballa per dintre. Esbatega encare la qüestió de la esquadra, que

molt bé podría ser que ocasionés el naufragi del capitán Maura y de tota la tripulació. Ja's diu que hi ha ministre que no està conforme en plantejarla... y en aquestes coses ja se sab: per un punt s'escorra la mitja.

Com si no bastés aquest motiu, n'hi ha un altre tant ó més perillós: el nombrament del pare Nozaleda, el D. Oppas de la debaile filipina, pera l'arquebisbat de Valencia. De tots els confins d'Espanya ha brotat un crit de indignada protesta... y en Maura, qu'en veritat no las té totas, per no haver sabut preveure la sarracina que s'anava á armar, procura sortir-se del pas fingint una gran extranyesa.—Ves de qué s'ocupa l'opinió!...—diuen qu' exclama.—Com si al país no hi hagués altres assumptos més dignes de preocupar!

Y tants com n'hi ha! Pero tots se resumen en un mateix: tots venen á

dir que això no té cura, que això no pot durar; y aquesta convicció cada dia més fort y més imperiosa se va apoderant de la conciència nacional.

De manera que ja tenim tela tallada per quan tornin á obrir-se les Corts. De nou se posarà de relleu la irremediable impotència dels partits monàrquichs.

* * *

El viatje de 'n Canalejas á Barcelona no donarà resultats polítics. La colla fusionista está partida pel mitjà, y per aquest costat no agafará peix l'ajudant de la política de 'n Montero Ríos. Y menos encare n'ha d'agafar en els mars republicans. La massa popular, ben acompañada per una bona part de la classe mitja y per significadas figures de les esferas intel·lectuals, no está per barrejas ni mescalanas monàrquiques democràtiques. L'ensaig vā efectuar-se en temps de D. Amadeo de Saboya, qu'era un rey democràta pel seu origen y pels seus sentiments personals, y ab tot vā fracassar. ¿Cóm es pos-

sible que surti bé ab l'actual monarquia, presonera de guerra del clericalisme?

Res hem de dir respecte tres ó quatre discols que's complauhen impossibilitant la formació de la majoria republicana dintre del Ajuntament de Barcelona.

A las claras fan el joch dels reaccionaris y dels catalanistes, que's desvienhen per engrunhar el poderós bloc republicà. Pero al secundar aquests desiguals, travallan contra si mateixos.

La massa cada dia més fort, més robusta y més disciplinada, l's donarà l'seu merescut.

Aixis com diu l'adagi: «Una flor no fá estiu», ara's demostrarà que tres ó quatre insensats no fan manicom.

El que no sigui bò per casat que no enganyi á la dona. El que no sigui bò per república que no enganyi á la República.

PEP BULLANGA

Del enemich el consell

—Creume, Nozaleda, entòrnate'n, que per aquest camí hi pendrías mal.

L'ONADA

La unitat de miras y la serenitat de la massa republicana de Barcelona s'està posant a prova ja fa algun temps de una manera admirable.

No en va fer el poble qui vinqué, senyalant las orientacions que foren consagradas en la memorable Assamblea del 25 de mars: ben satisfets d'elles y dels magnifics resultats que han produhit, son en vò totas las maquinacions que's traman y tots els esforços que's realisan en contra de las mateixas. El poble no se'n arrepeix y ab plena conciencia las secunda, depositant la seva confiança mes absoluta en els homes que les representan.

Se'n han de convèncer els enemichs del partit republicà, que plems de despit esgrimeixen las armes il·licitas de l'intriga jesuítica y de l'asquerosa difamació: els reaccionaris que veuen amenaçat son predomini; els regionalistes que han anat perdent una darrera de l'altra las posicions que portavan conquistadas en el camp de l'opinió. El poble republicà li desprecia com se mereixen.

Pero se'n han de convèncer encare mes cert elements perturbadors, discòls, indisciplinats, egolatras, que, dihentes republicans, y sense escoltar altra veu que la de las sevas ambicions y envejas, fan el joch dels reaccionaris y dels regionalistes, aiò si, donantlos goig sente alegría. Perque j'quina tasca la seva mes insensata y més estéril! El poble republicà reparteix ab ells el despreci que sent per aquells altres. A tots els confón en un mateix sentiment de repulsió.

L'idea que tingueren un dia de sembrar aquí la mala llevor que á Valencia ha produhit un cisme deplorable va fracassar per falta d'ambient propici. Desde alashoras tots els esforços que venen practicant en el mateix sentit fracassan de igual manera. Començém á creure qu'és cert lo que inventaren respecte á la existencia de un trust republicà. Si aquest trust que té per objectiu únic la republicanisació de Barcelona, de Catalunya y d'Espanya entera, no pot negarse qu'existix y's mostra cada dia mes fort y poderós perque conta ab la fusió perfecta entre 'ls homes de iniciativas procedents de totas las antigüas fracciōns republicanas y l'entusiasme y l'adhesió conscient de la massa popular. Pero aquest trust es altament honros y patriòtic. Tothom hi aporta lo que té, y en conjunt forma'l tresor mes ric d'amor á la causa republicana y á la regeneració de la patria.

Sens dubte que miran la cosa á través del prisma de las sevas pretensions inaceptables, per lo que tenen de personals y de bastardas, els que atribueixen al trust republicà l'afany inmoderat de crear caciquismes que no poden existir, puig son incompatibles ab l'exercici del sufragi universal, y l' de agabellar carrechs y representacions, que no's conquistan sino pel vot dels electors.

Aquests vics qu'ells s'empenyen en atribuirh als altres son els seus propis vics. Precisament perque s'pirran pera ser cacichs y no poden arribarlos á ser, motejan de cacichs als que mereixen y han obtingut la confiança de la massa. Precisament perque quan aspiran á alcansar un carrech, passant per damunt de tot, se quedan defraudats, tatzan de ambiciosos als que l'alcansen, molts cops sense pretendre'l, per otorgació espontànea de las forsas republicanas degudament organitzadas, sancionada de plé pel cos electoral republicà.

Aixis succeix que al intentar ofendre als demés, s'ofenen á n'ells mateixos, y que al atribuirlos determinadas bastardas, á sí propis se retraten.

El poble á fi ho ha comprés y obra en consecuēcia. Per aiò en las eleccions celebradas en el decurs del any 1903, els discòls vingui fomentar dissidencias, y l'poble vingui enviarlos á dida. Qu'no varen fer pera dividir als electors? Y no obstant, varen caure sempre plens de ridicul. Y caurán de la mateixa manera tantas quantas vegadas intentin perturbar l'accio formidable, emanada de l'Assamblea del 25 de mars; tantas quantas vegadas se proposin desgabellar l'organización filia de aquell acto trascendent que tingué la virtut de agermanar pera la pràctica realisació de un fi comú als republicans de totas las procedencies.

En aquesta actitud cada dia més clara y més franca y més resolta del poble republicà està'l verdader trust de la República, que no pararà fins á haver conseguit la quiebra y la ruïna de la reacció, del clericalisme y de las institucions caduques.

El poble, allisonat per las amargas experiencias del any 73, no consentirà que's reproduxeixin las enemistats y las discordias que precipitaren la cayuda de la República. El poble, cansat de una peregrinació de trenta anys pels desolats deserts de las diferenciaciones republicanas, avuy que ha trobat un camí de salvació, no l'abandonarà perque tal periódic ó tal grupet ó aquest ó aquell individuo, per ambició personal, per despit, per enveja, per complaure als enemichs de la República ó per incuriable afany de desgabell, intenti desviarlo.

Vol el poble que tothom s'agrupi: partits, fraccions, individualitats, y per consegüent abominen dels que pretenen disgrregar y disoldre las forsas al últim y á tanta costa reunidas. Exigeix el poble que tothom aporti á la causa el tribut de la seva abnegació y del seu desinterés, y per consegüent detesta als que no més miran per ells y á títul de obtenir lo que ambicionan s'empenyen en mantenir diferenciaciones sense rahó de ser y que no tenen altre intentiu que la desapoderada ambició dels que las sustenten.

L'immensa majoria dels federals—sense renunciar al seu peculiar programa—aixis com també la casi totalitat dels progressistas cooperan noble y activament á l'accio concordada en l'Assamblea

del 25 de mars. Els que s'han quedat fora se fan sospitosos de traballar més per son propi profit que per l'exit de la causa. Se tracta de una fusió de acció y no com avants de una passatgers coalició basada en la proporcionalitat de representacions, sistema desacreditat que ns tornaria fatalment a las antiguas y abominadas diferenciaciones, y donaria'l resultat de que proporcionalment correspondria major representació á las fracciōns més mermadas, lo qual seria un funest contrasentit.

Y aquest contrastent la rahó natural el repugna y l'poble no l'admet. Per aiò l'poble s'negá a prestar el seu calor á n'aquestas incubadoras de mesquinas ambicions.

**

¿Qué li importa al poble que Fulano de Tal, que va retirarse ostensiblement de la política activa, al veure'l maravoloso resultat de l'Assamblea del 25 de mars, se presentés de repent ab la pretensiō de obtener de bonas á primeras un acta de diputat? Y qué li importa que tal periódic que mentre cregué que aquesta pretensiō seria satisfecha apoyava bonament al partit republicà únic y intrigava com el més despreciable caciquista, se girés, al véurela desatesa, en contra dels organismes republicans, y haja vingut dedicantse desde alashoras á la labor de pretender envenenar ab els seus sofismes, ab las seves asinsinacions, ab els seus recels, ab las sevas paranyas y ab els seus atacs el bon sentit de la massa republicana? ¿Hi ha ningú á Barcelona que ignore'l móbil de las desatentadas campanyas de *El Diluvio* y de algunes dels seus inspiradors?

En va blassonar de un altruisme y un desinterés renyuts als seus actes ben coneigits de tothom. Ja ningú 'l crea, ni á n'ell ni tampoc als dos ó tres discòls—no en hi ha més fins ara—á qui alenta, moventlos á faltar als més primordials debers que ls imposa'l carrech qu'exeixen y que deuen exclusivament als votos del partit republicà.

Gracias á l'abstenció dels uns y al vot en blanch de algúaltre's va donar l'espectacle de que la majoria republicana el constituirse'l nou Ajuntament, no arribés á reunir el número de votos que la llei exigeix pera alcansar aquell dia mateix las tenencias de arcaldia. Ab un rasgo de xorch y desatentat obstrucccionisme se va respondre á l'aspiració vehement y entusiasta del poble de Barcelona, que ha enviat al Municipi una majoria de republicans perque vol que la majoria imperi.

Y es aixis com prenen que aquest poble tingui en compte las sevas pretensions, quan aspirin á avansar en la seva carrera política?

Incautes suicidas! El poble no's fará mai adovcat dels vostres després ni de las vostras miserias. L'onada de l'opinió republicana passará per davant dels vostres cadàvres.

P. K.

i VOLTA'L!

ENEDICAMUS Dómine!

Perdoniu que començí en llatí, fent la competència als ensotanats. Estich més alegre que un rector de parroquia quan hi cau un enterro y un funeral de primera, y darrera del enterro y del funeral, una forta deixà testamentaria per torna.

Estich més satisfet que 'l pare Nozaleda, quan a Filipinas estava en el bò de las sevas glòries, y tallava'l *tasajo* (no tot ha de ser bacallà) y ab la seva cohort de frares remenava'l arròs (no tot han de ser cireras), y un dia embarcava al general Blanco y un altre dia feya passar per boig al general Despujol, y més tard feya fusellar a n' en Rizal, y per fi de festa rebia als yankees ab els brassos oberts y l'pit palpitant d'entusiasme.

Preguntan quina es la causa de la meva alegria, de la meva satisfacció? Els ho diré á tall de predicator de festa major:

Dia de gozo, dia de júbilo, dia de inmensa satisfacció para los corazones sinceramente catòlicos... va ser aquell dia en que va passar per la clepsa del barbut Pidal, la idea sacrosanta de rehabilitar la prestigiosa figura del arquebisbe de Manila, traballant perque á cambi de la mitra que va perdre al perdes las Filipinas, li sigués concedida la primera mitra de arquebisbe que vaqués á Espanya.

Perque en Pidal, gran cacich de las Asturias y capitost del clericalisme nacional, es de aquells que creuen que la Provïdencia vetlla per nosaltres ab un zel y un interés tan insistents, que permet que al perder las colonias, continuén conservantlas en lo que aquelles tingueren de típic y pintoresch, dins de la mare patria.

¿Qu'és Espanya en el concepte de 'n Pidal sino una reproducció fidel y exacta de las islas Filipinas?

Si allí hi havia frares, aquí n'hi ha més que un focho no 'n cremaria. Si l's frares d'allí eran amos y senyors de totas las islas, amos y senyors son els de aquí de tota la Península. Si allí manavan, aquí manan també. Si allí explotaven el país, aquí també l'explotan. Si allí s'enriquien, aquí també s'enriquen.

La similitud entre Filipinas y Espanya acaba de ressaltar ab l'existencia allá y aquí de un poble analfabet, crèdit y supersticiós; ab el predomini de un sens fi de *gobernadorcillos*, que aquí son *cacichs*; y ab la manera de traballar de un sens fi de funcionaris de las unglas llargues, que's passan la ley pels cabells com si sigués una barra de cosmètic y aixis es com els llíu l'pel.

Si tenim, per un voler de Deu, las Filipinas á Espanya (podrà prescindir de los serveys arxi-episcopals del arquebisbe de Manila á la primera ocasió que s'offeris pera rehabilitarlo? No, y mil vegadas no). Cada poble te l's arquebisbes que's mereix, y Espanya, la patria de D. Oppas, no's mereix altres arquebisbes que ls de la tarifa Nozaleda. S'ha de tractar als espanyols com á las tribus deigorrots.

Tals degueren ser las reflexions que deuria ferse l'barbut Pidal quan se trobava á Roma, exercint el carrech d'embaixador del Vaticà. Va prometre aju-

dar al arquebisbe de Manila, encasquetartli de nou la mitra, armar la seva mà del bácul resistent, enjojar el seu dit ab l'anell destellant, posarlo en condicions de plantofear á las criatures y de espatastrar als grans á copia de benediccions, y ha cumplert la seva paraula.

¿Cóm se las ha arregladas pera conseguirlo? Váginho á saber.

Hi ha qui diu que, gracias á las intriges del cacich asturiá, la designació va partir de las alturas, de aquellas grans alturas ahont se cerneix la omnipotència emmaridada ab la irresponsabilitat.

Pero 'y en Maura, l'eminente Maura, l'home previsor, el talent preclar, el preconisador de la revolució desde dalt, qu'va fer, cóm va consentir un nombrament que havia de produhir un desori tan colosal? ¿Es que no va adonarsene? ¡Ah, Sr. Maura! Aquí á Barcelona dihüm una cosa que li convé saberla: —No val á badar!

Ja en temps de 'n Sagasta, trobantse vacant l'arxi-episcopat de Zaragoza, se tractà de rehabilitar al pare Nozaleda, y l'home del tupé que s'ha de confessar que de ilest ho era molt, preveyent la que s'anava á armar, no ho va consentir.

¿Cóm s'explica que 'n Maura haja cayut á la ratera clerical?

Ara ja hi es, y l'diable ó Sant Ignaci de Loyola que 'l nevguin.

Benedicamus Dómine!

Perque 'i nombrament del pare ó del tío Nozaleda ha cayut com una bomba, no ja sols entre 'ls descregents dels partits avansats, sino entre tots els espanyols que tenen encare un átomo de vergonya. Las campanas, que tractantse del nombrament de un arquebisbe havian de repicar á gloria, brandan á somatén de un cap al altre de la nació. Està vist que no som tanigorrots com presumia el barbut Pidal.

La protesta es ènrica, colossal, inflamada. Fins els que més adormits estaven, se despertan com si haguessin sentit caure sobre las sevas galtas la més ignominiosa de las bofetadas.

Aquest nombrament era la gota d'ayga que faltava pera fer vessar la copa de l'indignació. Y ja la tenim en forma de riu alborotat que amenassa arrebassar tota la farda clerical, reaccionaria y antipatriótica.

Benedicamus Dómine!

**

Qui sab, qui sab!... Potser en Maura, sentintse morir, ha volgut que 'l pare Nozaleda li administrés els últims sagraments. ¡Que bon profit l'hi fassin!

Pero ni que 'ns presti tan bon servye es ja possible que 'l arquebisbe de Manila arribi á ser arquebisbe de Valencia.

Elevem més amunt, y nombremlo en tot cas, arquebisbe de... la lluna de València!

P. DEL O.

Una declaració important

Ho es, com veurán nostres estimats lectors, la que ha fet l'insigne Costa, en carta dirigida als republicans de Girona:

«En el seu número de ahir deya un periódich de la cort, dinàstich fervorós y enemic mortal del partit republicà: —L'odi á la política monárquica va portant á las multituds cap á la política republicana: tal volta confian en que una transformació total duria á la superficie onas de joventut menos gastada y corrompuda que les despullas senils que de les generacions velles perduran en la vida.—Sí, es veritat: las hosts republicanas acreixen ja per molèculas, sino per masses; pero comé notar que aqueixas masses la República no las pren á la monarquía, perque á Espanya no quedan ja monarquis; hi ha independents, hi ha pessimistas, hi ha desconfiats y neutres, y aqueixos son els manantials abonts s'acaudula l'onada avassalladora que ha de arambolar tot. Els passos de la República s'escullen ja propers. La demanda de dessahuci entaulada contra 'ls llagators del real palau està á punt de fallarse: molt prompte 'l que sigüeu presidente de la República tornarà á serlo.

»Precisa condició per aiò: que 'us mantingué tots units estretament entorn del egreditje jefe. Sense aquesta unió, sense una gran dosis de fe y entusiasme, pero també de tolerància, de abnegació, de prudent desconfiança de un hom mateix, no seria'l trono lo únic que està acabant de desquiciar-se: acabaría de desquiciar-se y disolires juntament Espanya, sense que la República li pogués valdre.

»S'agita en certa localitat de la península una lamentable disidència, ni tan sisquera de carácter doctrinal, que podrà retardar mes de lo forós l'aventiment de la República; y hi há qui per no coneixern *fingeix creure que reb alé ó calor de mí*: de Joaquim Costa!

»Podeu pendre nota de questa declaració: *jo no provocaria ni autorisaria una excisió ó una dissidència*, encare que 'm constés per prescincie divina que ab ella havia de venir immediatament la República, y que sens ella no vindrà mai. ¿He dit prò? Donchs no son parus, perque jo ho he fet: la història de la Unió nacional, en el seu dia parlarà per mi. Serà bé, serà mal, no ho discuteixo; però siixò soch jo. Qui 'm vulgui pendreix, que 'm prengui; y si no que 'm deixa. Al Capitoli ó á la timba, però tots junts. Aquest es el meu lema. Si alguna vegada lo que fan els més á un hom no li sembla bé y creu qu'en conciencia no deu sufrirlo, que calli y's que di a casa seva sense cridar ni armar soroll, ab una senzilla notificació tot lo mes y sense pretender fundar iglesia apart.»

**

Aixis parla l'eminente Costa, destruhint ab mafra las esperances insensatas dels fautors de dissidèncias, qu'esperavan cubrir el contrabando de las sevas ambicions, baix el pabelló honrat del nom ilustre del eminent republicà.

Las francesas y explícitas declaracions de 'n Joaquim Costa constitueixen un vot de gran calitat unit á las aspiracions generals del partit republicà, que tenint per únic objectiu l'aventiment de la República, passarà per damunt de totas las ambicions mesquinas que tendeixen á dificultarlo.

IMECRES, dia de Reys, arriben á Tarrasa en un mateix tren en Canalejas, l'Urso, en Vincent i altres amics y correligionaris, y 'ls catedratichs republicans, Giner de los Ríos, de Buen y Rivas Mateos, que junts ab el nostre company Roca y Roca

y el Sr. Avila, que arribá més tard, havien de assistir a la inauguració de las institucions docents de la Fraternitat republicana.

Hi havia en la estació unas dos mil persones en sa majoria obrers. No hi ha que dir perque hi havien anat, que no era pas per saludar al aspirant á inocular la línia democràtica en el cos caduc de la monarquia.

Per algú tal vegada tractà de ferli creure que hi havien anat per ell.

Y ara veurán lo que va succeir.

Sortí 'l Sr. Canalejas de l'estació acompañat pel Sr. Sala, diputat per Mura. Y aquest senyor saludà la concurrencia, cosa que sempre es de

Senzillament que no té *noticia oficial* (!) de l' existència de aquells presoners; que mirarà de averiuguar... es à dir: panyos calents.

De segur que si en lloc de pobres soldats fills del poble, se tractés de frares o capellans, ja faria qui sab lo temps que serian rescatats y menjaríen la sopa boba en els refetons.

Aquest es el tracte que li donan al poble 'ls governs de la monarquia.'

La Russia y l' Japó estan si s' agarbonan 'no s' agarbonan. Si encare no ho han fet es senzillament porque cap dels dos adversaris està ben segur de reventar al altre, en quant si bé la Russia disposa de una forta armada colossal, se troba bastant lluny del que ha de ser teatre de la guerra, y la condició de la proximitat afavoreix als japonesos.

Hi ha ademés la incertitud respecte à l' actitud que poden prendre les potencies, las quals no poden veure que s' esquerteri un bou sense demanarne uns tros, y en últim extrém exigirlo ganiyet en mà.

La causa del conflicte estriba en las pretensions de la Russia à apoderarse de la Mandxuria, regió de la Xina. El Japó no s' hi oposa, ab la condició que li permetin à n' ell per la seva banda apoderarse de Corea, que à la Xina pertany també. Pero l' os rus estira la grapa; l' os rus, à més de la Mandxuria, vol tenir dos ports a Corea, lo qual el Japó no està dispost a consentirlo.

Mentre tant la Xina, la mare dels cops, arrauilla com una ovella al corral del escorxador, esperant à veure qui es el primer que li dona la coltellada y qui es el primer que la deixà sense pell.

La Xina es la que n' sortirà ab els jarrons trencats.

Vaja, confessin qu' es molt hermosa la civilisació moderna en aquests cassos. Tot consisteix en decidir si la Russia y l' Japó menjan lo que ambicionan com à bons amichs ó si s' decideixen à fers-ho tirantse 'ls plats pel cap.

Advertencia. — Per errada de imprenta, LA CAMPANA de la setmana darrera va sortir senyalada ab el número 1799, sent aixòs que li corresponia el número 1807.

Per més que estém segurs de que l' bon sentit dels nostres lectors esmenaria l' error, ens creyem en el deber de rectificarlo.

HORTA, 5 de janer

En una valenta alocució, la Fraternitat Republicana de Horta invitá al poble à la inauguració de la Escola y Biblioteca. La festa resultà digna de tot elogi y després t' els entusiasmes de tots els cors liberals de la barriada. Els joves republicans de Horta reberen ab tal motiu un sens fi de felicitacions, à las que hi unim la nostra ben sincerament.

REUS, 2 de janer

Al formarse la «Juventut Republicana» va creixe fins à tal punt l' egoisme de nostres contraries, que formaren un centre conegut per la «Juventut Regionalista», ab lo sol intent, segons varen dir, de fer nos la competència.

Nosaltres en el dia d' avuy som cent seixanta quatre socis y ells (assòmbrinsel) son... trenta nou.

Ohi aumenta dita societat, de un modo extraordinari.

Nada, nada, està vist, de continuar prosperant d' aquesta manera tan horrosa, ja vindrà que algun dia arribaran à ser... quaranta, prou, prou, hasta menos y tot.

CORNELLÀ, 3 de janer

Els 164 republicans que votarem la candidatura republicana en el districte primer d' aquest poble, protestem del procediment efectuat per el concejal elegit Joseph Fernández Batlle (a) «Andalàs» y també per el concejal també elegit Diego Vilà Moragas, per haver secundat el plan del primer, que fou qu' ns vengué à n' els mons quichs à l' hora de la elecció de cárrecs el dia primer del present.

Del 19 al 31 de Desembre tingueren els cinch concejals alguna entrevista, quedant entesos ab semblant de tots de formalitat, quedant acordats de fer lo que devien.

Mes l' «Andalàs» junt ab els altres intentà fer un pregó pel Nunci, convitant al poble à una reunio general à la darrera nit del any pera exposar la nova marxa del nou Ajuntament al moment d' estar constituit.

S sortida de sol d' any nou, cambi de decoració: à las

deu d' aquest dia se presentaren tots els concejals à la Casa de la Vila, y com sigui que de ser formal la cosa y sent deu el número de concejals, à cinch à cinch resultaven empatats y havia de resoldre l' sorteig.

Donchs no hi ha qüestió tanta feyna; resultats de tot, se fa l' elecció de Alcalde primer, sortint de l' urna sis vots que foren cinch monàrquics y l' aludit «Andalàs» sis, y desseguida s' feren els demés càrrecs del modo que volgueren.

Per això els 164 republicans protestem d' haver tirat la candidatura à l' urna per uns tipos que per sempre més han de seros repugnats, salvo alguns poches, que podrà havern hi de complicats.

LILANS, 4 de janer

Naturalment, al enterarre l' ensotanat dels exàmens celebrats en la escola protestant, va pujar com una fera dalt del cubell de les mentides, llenant no mes que berricades contra las personas que à aquell lloc van tenir à anar. Hasta alguna beata, que fa temps que coneix à fondo aquest brau ensotanat, se va atrevir à dir que may havia sentit una boca d' infern igual. Fa temps que de las paraules de aquest tarlà mistic se sortim de sultats molts días ab las predicas que engega desde dalt del cubell mistic.

Li recomanem à n' aquest pinxo negre, que quan vulgui atacar que ho fassí cara à cara; qu' estém disposats, per torero que sigui, à cantarli las quarants.

SARADELL, 5 de janer

El dissappe passat en el teatre Euterpe s' celebrà un meeting monstruós de repatriats, en el qual renyà un gran calor de protesta, per l' abandono ab què son tinuts els 4.000 cautius de Filipinas.

En la veïna barriada de Creu Alta l' prop-vinent diumenge s' efectuà un ball benèfic à favor de la suscripció que s' ha de obrir pel rescate de aquells infeliços. El gran saló del Circul republicà federal social serà xich per la gentada que s' disposa à pèndrehi part. El ball serà de vetlla y corejat, prenenent part incondicionalment l' aplaudit coro de Sabadell *La Industrial*. To-tas las societats hi son convidades y en especial la *Federació de repatriats*.

UNA SANTA NOVA

LEGREMOS y piquéu de mans, que l' aconteixement no es dels que s' veuen cada dia.

El numerosos catàlech de noms d' homes, donas y criatures que constitueix el santoral catòlic, apostòlic, romà, y en el qual, perque hi ha de tot, hi ha reys, advocats, músics, soldats, monjos, horizontals, metges y recaudadors de contribucions, s' enriquirà dintre de poch ab el nom d' una santa nova.

La cosa s' ha fet esperar, pero al últim ha vingut. Cedint a les repetides instancies del clero francès, Joana d' Arc, la famosa donzell d' Orleans, la pobra xiflada qu' en 1412 naixia à Domremy y dinou anys després era cremada viva à la plassa de Ruan, serà à la major brevetat, y una vegada la Congregació dels Ritos hagi donat el seu permís, canonizada pel papa Pio X.

Quatre sigles y mitj s' ha traballat en aquesta empresa titanica, que fins ara no sembla haver arribat à felis terme.

Per què lo que tants papas havian negat ó quan menys entretingut ab els seus expedients dilatori, va à trobar avuy el camí obert y franch? Per què Pio X se resoldrà à autorizar lo que tants antecessors seus, desde Nicolau V à Lleó XIII, havian sempre dificultat ab la seva constant negativa?

¿A què's deu aquest canvi d' orientació en las altas postes de l' Iglesia? ¿Es que al cel hi faltan sants ó es que en l' història de la rostida donzell s' hi ha descobert algún fet que hagi obligat à la curia romana à rectificar el concepte que d' ella tenia format?

Cap de les dues coses. Ni al cel tenen necessitat de més sants, ja que, segons notícies, hi están tan estrets que fins sembla que buscan un Cerdà celestial que 'ls traxi un plano d' Ensaixu, ni de la història de la aventura Joana se'n sab res que ja no se sapigués en l' any 1450, al començar el procés del bretó de la mitra y à pesar del cartell del pal, dinant d' un plazo més o menos breu, Joana d' Arc se'n va santa.

Lo únic que falta saber es si l' resultat corresponrà à las esperances qu' en la combinació s' fundan.

Perque, tant va l' canti à la font...

No tindrà res d' estrany qu' en la canonisació de la donzell d' Orleans à l' Iglesia catòlica se li trenqués el seu.

En va per portas. L' acció demoledora del temps, per una part; la propaganda dels racionalistes y las saïbas midas preses darrerament pel govern de 'n Combes, per l' altra, han provocat una baixa tan formidable en la *bolsa* de la devoció, que 'ls directors del tinglado no han pogut dissimular la seva alarma.

Tots els grans santuaris, tots els patróns de més renom, estan poch menys que en quiebra.

A la Saleta, lloc avans de numerosas y fructíferas pelegrinacions, no hi va apenas ningú.

Lourdes, desacreditat per las ruidoses qüestions entaulades entre 'ls pares assumptionistes y l' bisbe, que pretenen, cada hú per la seva part, ser els únics amos de la *màculosa* gruta, veu disminuir d' una manera desconsoladora l' número dels seus clients.

El mateix Sagrat Cor, que en l' aurora de la seva invenció semblava que havia de ser una mina imaginable, pert el renou, y l' pert molt més depressa de lo que l' havia adquirit.

Davant d' aquesta sèrie de fracassos y en vista, sobre tot, de la espontosa disminució en els ingressos observada, à què fer?

La Iglesia, hábil comerciant y coneixedora dels ressorts qu' en semblants cassos convé tocar, ha examinat detingudament la qüestió y s' ha dit:

— Las vellas devocions han mort; els anticis prestigis han caygut... No es possible negar la evidència: las imatges que fins ara havien omplert de pùblics las nostras cases han perdut el crèdit...

Y imitant al fabricant d' estampats que, al veure rebutjadas las mostres que temps enrera tant havien agratit à la clientela, busca nous dibuixos que li conservin el favor dels compradors, la Iglesia de França ha trassat també el seu plan de reforma de mostruari, protegint de pas la producció nacional.

— A nous temps, novas devocions—ha vingut à dir:—(Prou Sagrat Cor! Prou Lourdes!) La nina veilla està gastada y à la criatura-poble no li fa goig... Doném-hi una de nova!

Y buscant al seu voltant, s' ha recordat de la mil volta remenada Joana d' Arc, figura legendaria y tan coneguda dels francesos pels seus fets de guerra com pugui serlo de la Cid pels espanyols o pels italiens la de 'n Garibaldi.

Pero aquí surgeix un conflicte. ¿Cóm declarar santa à una dona condemnada precisament per l' Iglesia romana y tirada per ella al foix à causa dels seus espantables crims?

L' apuro es gros, y davant de l' Historia no hi valen trampas. Setze doctors en teologia van pronunciar la seva sentència de mort; els canonges de Ruan van confirmarla; els bisbes de Lisieux, de Coutances y d' Avranches döngueren el fallo per just.

— Què més!... Quan Joana fou condueida al foix, l' Iglesia catòlica li posà al cap una mitra en la qual hi havia escritas aquestes paraules: *Herética, relapsa, apóstata, idólatra*. Y com si això fos poch, en un pal clavat al costat de la pila de llenya ahont va ser cremada, s' hi penjà un cartell que contenia aquest expressiu *elogi* de la heroina:

— Joana, anomada la donzell, embusterà, perniciosa, explotadora del poble, endavinatora, supersticiosa, blasfemadora de Deu, presumptuosa, incrèdula, idòlatra, cruel, dissoluta, invocadora dels diables, apòstata, cismática, herètica.

— Cóm pot, donchs, l' Iglesia catòlica, l' Iglesia que tot això va trobar en ella, canonisarla avuy y posarla en un altar, entregantla à la adoració de las multituds candorosas?

— Cóm?... No se sab, ni s' comprén, ni hi ha certeza ben organitzat que pugui explicar-lo. Pero Roma, d' aquestes petitesas no se'n preocupa: necessita una santa nova, y de la terra, pera us exclusiu del poble francès, y à pesar de la Historia, y à pesar del lletreiro de la mitra y à pesar del cartell del pal, dinant d' un plazo més o menos breu, Joana d' Arc se'n va santa.

Lo únic que falta saber es si l' resultat corresponrà à las esperances qu' en la combinació s' fundan.

Perque, tant va l' canti à la font...

No tindrà res d' estrany qu' en la canonisació de la donzell d' Orleans à l' Iglesia catòlica se li trenqués el seu.

FANTASTICH

CREGUIM!...

Nozaleda, Nozaleda,
arquebisbe desditzat,
vinguin vosté aquí y contestim:
¿qu'udi rediastre 'l fu deu
en camisas d' onze varas
ó d' onze mil valenciàns,
que díu que son las camisas
més difícils de portar?

Al tornar del arxi piélaç,
yo va dírsen un bon sach
d' unsas d' aquellas tan macas,
que aquí sól de tant en tant
podém veure en els bescambis?

¿No's va portà assegurat
l' arros per tota la vida
y 'ls fideus per tres cents anys?

Y donchs, per què en lloc d' estarse
à caseta, retirat
menjantse la sopa boba,
té l' humor fenomenal

d' tornà à sortir à l' escena,
justament en uns instants
en què el públic tot ho xiula
y hasta sembla disposit

a apedregà à actors, y à dames,
y à porters, y à figurants,

y à partíquins, y à emperaris
y à tot el gènere humà?

¿Qué li faltava allà à Asturias,
fent el tuti ab en Pidal

y bevent tragos de sidra
ab santa tranquilitat?

Y per què, despreciant la calma
y sabent com vosté sab,
qu' en vanitas tots

tot lo de aquest món corat,
romp el saludable incògnit
en qu' estava mesos hâ

y en el qual, à sé home práctic,

hauria viscut llargs anys,
y solicita la mitra

dels tremendos valencians?...

Nozaleda, Nozaleda,
iquina mosca l' ha picat?
¿Qui delegat del dimoni
li ha vingut à ficà al cap
aquesta occurrencia extranya,
que li estripa en un instant
el vel de pau dels delitos,
ab que s' havia tapat?

Ignori si això que diuhen
que vosté va fè allà baix
es vritat ó es un infundi;
no sé si es cert que ha sopat
set vegadas ab els yanquis,
ni si 'l deu del Uncle Sam,
que crech qu' es un deu molt perro,
s' ha sentit glorificat
per vosté varis vegadas,
ab escàndol dels leals;

no sé si 'l *pabellón patrio*,

ja mitj convertit en drap,

ha suert de vosté ofensas

davant dels americans,

No més sé, y ab això 'm basta,

que veure à vosté nombrat

per la *sede* de Valencia

y posar-se à renegar

tota la gent de criteri,</p

De viatje

trans simpatizaran ab un acte tan noble, suavisantse en part las relacions entre capital y trball, cosa que tanta falta fá pera la prosperitat y l'benestar de Catalunya.

Puch anar equivocat ab tan gran idea, pero no 'm do-no per vensut, puig encare que no s' realisi aquest hermos projecte m' honrare en haver cooperat ab lo qu' hi pogut per tan santa causa, puig un esfors supréim se ne cessite per anar á rescatar á aquells desgraciats fills que allá á Filipinas sols deuen desitjar la mort, privata com están de veure terra española, ahont els esperan las mans dels amichs, l'amor de la promesa, els llabis y brassos dels seus estimats pares.

ISIDRO CREUS PALOMA

Creu-alta 6 de janer de 1904

El govern ha acordat nombrar senador vitalici al nostre Eminentissim, el qual ocupará la vacant que va deixar al morir el Sr. Navarro Rodrigo.

Ab lo qual resultarà qu'un lliberal com era l'difunt serà substituït per un cardenal partidari de la fórmula de Mossén Sardà y Salvany: «*El liberalismo es pecado.*»

Ab la marxa que ha emprés el govern no s' pot negar que aném avansant á marxes dobles pel camí de l'emancipació dels esperits y l'europeïsació d'Espanya.

Pero escoltin.

«No deyan que l'Eminentissim estaya tan ocupat? No fou en virtut de aquestas ocupacions absorbents que se l'afavorí ab el nombrament de un bisbe auxiliar?

«Donchs que succehirá ara si á las ocupacions ordinarias se li agregan las que li imposé l'exercici del seu càrrec en el Parlament? Serà precis nombrarli un segón bisbe auxiliar?

«Mare de Deu, y que costan de mantenir els cardenals, y aixó que á primera vista sembla que sols haurian de viure d'escayola!

Apropósito de un viatje de instrucció que han d'emprendre l's nostres barquinyolis, diu un periódich: «Han limpiado fondos los destroyers, Terror y Proserpina y el crucero Extremadura.»

Potser si que sigui veritat que hajan *limpiado fondos*.

«Pero quin viatje poden fer, nets de fondos, es á dir: sense una malla?

Srs. regionalistas: ¿volen dirme á qué venen els escarafalls que varen fer al suposar que l'Sr. Boladeres, arcalde de R. O. de Barcelona havia votat ab els republicans, al efectuarse la elecció dels tinentes d'arcalde?

Encare que hagués sigut aixís: dat que l'Sr. Boladeres no té un sol correligionari seu en el Consistori ¿qui li podia impedir que fes lo que fan tots els alcaldes imparciais, es á dir: *votar ab la majoria?*

Mes valdría, incomparables perdigots, qu'en lloch de dedicarlos á veure la palla en l'ull del vehí, vos cuydessiu de contemplar la viga que teniu en el propòsit.

Y no una sola n'hi teniu, sino dugas. Una en l'ull de Manresa, y l'altre en l'ull de Sant Feliu de Llobregat. En aquestes poblacions s'han adjudicat dugas varas de arcalde de R. O., á dos regidors regionalistas, á pesar de que ni l'un, ni l'altre tenejan majoria ni molt menos en la corporació municipal qu'estan eridats á presidir.

Aquestes dugas varas ja no son primas com paüllas, sino pel contrari, groixudas com vigas. Perque aixó de parlar tot el sant dia contra el *tirano*, y admetre luego l's seus favors, es ferse mereixedor de la serena de pitos que tant els veuhins de Sant Feliu com els de Manresa han dedicat als seus arcaldes.

Segons sembla el famós pare... ó tio Nozaleda no s'atreveix á pendre possessió del arquebisbat de Valencia.

Y no perque fassi cas dels attachs que se li dirigeixen.

Segons bonas referencias no hi va perque si bé l's cacaus li agradan molt, en cambi las *xuflas* no li agraden gens.

Y ab motiu de aquest fracàs, y perque quan se presenti un'altra ganga no se li enredi l'marro, fins s'assegura, que ha decidit á cambiar d' apellido.

En lloch de Nozaleda, s'farà dir *No-se-le-dá*.

En Gasset tenia la deria de fer camins vehinals, y alguns, bé ó malament, se'n havian comensat.

Ha vingut l'Allende Salazar, y de bonas á primeras ha manat suspendre totes las obras.

Y com la major part de aquestas se feyan sobre camins vells, alguns dels pobles, á causa dels moviments de terras ara han quedat sense comunicació.

Simbólich y significatiu. Perque aixís son els governs de la monarquia: empennys en deixar sempre al poble *sense camí*.

Ha vingut en Canalejas á Barcelona i y quina difència de l'última vegada que hi va venir!

Llavoras s'havia separat de l'Sagasta, proclamant tendencias anti-clericals, y l'poble li preparava una demostració tan extraordinaria, que l'govern se va determinar á disoldrela á tiros y á cargas de cavalleria.

En cambi, avui, després de tirar per la borda, aquelles tendencias anti-clericalistes, ha vingut com a membre de un partit que aspira á la possessió del poder, quan á palacio l's diguin: —Apa noys, ja podeu sentarvos á taula.

Y ningú, mes que quatre amichs desitjosos de te-

ten plat en el farton, va acudir á rebrel.

Aixó li ensenyàr lo incompatibles que son á Espanya la monarquia y la democracia. Quan mes els politichs s'acostan al trono, mes se separan del poble.

Davant de la glacial actitud del poble, en Canalejas ha apelat al recurs de les habilitats, dihlen que l's viatje á Barcelona no té cap fi polítich, respondent tan sols al propòsit de pendre part en el Congrés dels Amichs de la Ensenyansa.

Podrà ser tal com ell diu; pero haurá de confessar el congressista Canalejas, que tan bon punt baixat del tren, ja va rebre la *primera ulliss*.

Y ja pot anar ben tranquil al Congrés dels Amichs de la Ensenyansa; ja l'han instruït.

Per haver interromput á un dels oradors, els representants van acordar suspender el meeting de propaganda, que davant de una immensa concurrencia, s'estava celebrant dimecres en la *Fraternitat republicana*.

La interrupció se va fer, al parlar l'orador del nombrament de l'Nozaleda.

Es natural: està destinat á administrar els últims sagaments al govern, y en Maura no vol que l'ataquin.

Al ministre de Marina que no es pare ni avi de la patria, tractan d'elegrilo senador per Lleyda.

Sens dupte perque defensi l's interessos marítims

de aquella província, que si no té ni un centímetre de costa, conta en canvi ab molts ports als Pirineus.

Y alguna cosa pot fer, per corresponde, dintre del seu càrrec, á la confiança dels seus electors. Preguntan què? Senzillament, crear á Lleyda el cos de mossos de la *Esquadra*.

L' *Esquadra*... cosa de mar!

Vels'hi aquí un petit pàrraf del discurs pronunciat per en Salmerón á Alcazar de San Juan, en el qual se sintetisan de una manera admirable l's propòsits del partit republicà en lo relatiu al cumpliment de las aspiracions de las classes obreras:

«La qüestió social—va dir—serà regulada per la República en termes de prudència, sobre la base de la justicia, de tal manera que's pugui dir: —*Obrers: el vostre dret al treball val tant per lo menos com el dret a la propietat.*»

Aquesta fórmula tan concisa tanca el germen de tot un mon nou de redempció humanitaria, de progrés y de justicia.

Caballers: Dos de V., J. Hola Calderé de V., J. Ll. de Vilasar, Rato, B. F. B., J. Gispert Maimó, H. Cañellas, En Cico Sabaté, Glòbulus y Xarrapeta: Naranjas.

Caballers: F. Joquet, Antoni Carasach, Un taper de Cassà, Genaro y Nozaleda Petit: Préssechs.

Caballers: Paco Fabrés: Es lo mes dolent que havém llegit en lo que va d'any.—Juanito Baldrich: Si no estés tan plagat d'errors ortogràfics, ens atreviríam á lleigirlo.—A. Doria: Moltes mercés. Entra en cartera.—E. Moles: Per mica que's pugui aprofitar alguna cosa... ja no sab.—Coil-lons: Els cantars no serveixen.—Francisco Llenas: ab molt de gust ho hauríam fet; però el número estava compaginat feya días.—Conrado Cinca: Si que ho es de desgraciat, ni la xicotla l'estima, ni li publican les seves elocubraciones.—Lluís G. Salvador: Rebut l'original, y gracias.—Antonio Santacana: L'epígrama es massa modernista.—M. Atoe: Els versos de vosté ho son poch.—Andrésito: Moltes gràcies y endavant!—M. T. F., M. S., F. R. J. U., R., E. P., y M. J. K.: No inser-tém les cartas que 'ns remeten per distints motius.

Imprenta LA CAMPANA Y LA ESQUILLA, carrer del Olim, número 8

Tinta Ch. Lorilleux y C.